

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

(Yargı Kararları Üzerine Verilen)
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-4-278 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 14-37/723-321
Karar Tarihi : 01.10.2014

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER : Selvi KOCABAY, İbrahim Ethem SEZER

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Korkmaz Motorlu Araçlar Oto Servisçilik Yedek Parça San. Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Selçuk ARGUN
Ankara Cad. No:81 Bayraklı Tower K:6 D:28-36 Bayraklı/İzmir

D. HAKKINDA SORUŞTURMA

YAPILANLAR : Renault Trucks Türkiye Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Dr. Metin KANMAZ
Barbaros Mah. Dereboyu Cad. Fesleğen Sok. Uphill Court Sit. A1
B Blok K:6 D:36 Batı Ataşehir Kadıköy/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** 25.02.2009 tarihli ve 09-08/155-48 sayılı Kurul kararının Danıştay 13. Dairesinin 02.04.2013 tarihli ve 2009/4016 E., 2013/901 K. sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine, Renault Trucks Türkiye Ticaret A.Ş.'nin "Yetkili Servis Standartları"nın 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ne uyumlu olmaması ve yetkili servisler ile özel servisler arasında ayrımcılık yapması nedeniyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespiti.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda yer alan iddialar genel olarak iki başlık altında toplanabilir:

F.1. Korkmaz Motorlu Araçlar Oto Servisçilik Yedek Parça San. Tic. Ltd. Şti.'nin (KORKMAZ) Teknik Bilgi, Cihaz, Ekipman ve Eğitime Erişiminin Kısıtlandığı ve Yetkili Servislerle KORKMAZ Arasında Ayrımcılık Yapıldığı İddiası

(3) Şikâyet başvurusunda;

- KORKMAZ'ın Renault Trucks Türkiye Ticaret A.Ş.'den (RENAULT TRUCKS), yetkili servis olabilmek ve hizmet kalitesini artırmak amacıyla Renault Trucks markalı araçların tamiri ve bakımı için gerekli teknik bilgi, doküman ve ücreti karşılığında arıza teşhis bilgisayarını talep ettiği, ancak RENAULT TRUCKS'ın gerekli ekipman listesini 7 ay gecikmeli olarak gönderdiği,

- KORKMAZ'ın ekipman listesinde yer alan Euro 3 ve Euro 4 model araçlara ait özel tamir takımlarını, DXI, Euro 4, Euro 5 model araçların tamir manüellerini, Diagnostica NG3 cihazını, Consult sistemini ve ayrıca DXI, Euro 3 ve Euro 4 model araçların bir takım arızalı elektronik parçalarının değişimi için gerekli online desteği ücretini peşin ödemek üzere talep ettiği, ancak bu taleplerin usulünce ve zamanında yerine getirilmediği,

- RENAULT TRUCKS tarafından gecikmeli sağlanan Diagnostica NG3 cihazının kullanımı için gerekli teknik bilgi ve eğitimin alınmaması nedeniyle cihazın kullanılmadığı, bunun sonucunda elektronik arıza ve parametre bilgilerinin yüklenmesini gerektiren arızaların giderilemediği, bu arızalar ile kalibrasyon ayarı, DCVI enjektör testi, basınç pompa testleri, yakıt testleri gerektiren durumlarda müşterileri rakip yetkili servislere yönlendirmek zorunda kalındığı,

14-37/723-321

- KORKMAZ tarafından personelinin gerekli eğitimlere katılması talebinde bulunulduğu, ancak RENAULT TRUCKS tarafından kontenjanların dolu olduğu gerekçesi ile söz konusu taleplere 1,5 yıl sonra olumlu cevap verildiği; ancak bu dönem süresince yetkili servisler her türlü teknik destek, ekipman ve eğitim desteğinin sağlandığı,

- RENAULT TRUCKS'ın bakım ve onarım işlemlerinde kullanılan ve hammaddesi metal olan bir takım ekipman için bağımsız servislerden çok yüksek miktarda ücret talep ettiği ileri sürülerek; bu nedenlerle, RENAULT TRUCKS'ın 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırı hareket ederek ayrımcılık yaptığı ve KORKMAZ'ın diğer bağımsız servis ve yetkili servislerle rekabet etme imkanını ortadan kaldırdığı iddia edilmektedir.

F.2. KORKMAZ'ın Yetkili Servislik Başvurusunun Reddinin 2005/4 Sayılı Tebliğ'e Aykırılık Taşıdığı İddiası

- (4) Şikâyet kapsamında öne sürülen ikinci iddia ise, niteliksel seçici dağıtım sistemini benimseyen RENAULT TRUCKS'ın, KORKMAZ'ın yetkili servislik başvurusunu anlaşma konusu hizmetin niteliği ile bağdaşmayan gerekçelerle reddettiği, dolayısıyla ayrımcı ve pratikte niceliksel sınırlamalar yaratacak uygulamalar gerçekleştirdiği yönündedir.
- (5) Dosya konusu şikâyet incelendiğinde RENAULT TRUCKS'ın, KORKMAZ'ın yetkili servislik başvurusunu reddetmesinin iki ayrı gerekçesinin olduğu görülmektedir. Bunlardan ilki servis binasının konumuna ilişkindir. Dosya eklerinde yer alan ihtarnamelerden anlaşıldığı üzere, RENAULT TRUCKS, belirlediği niteliksel kriterler doğrultusunda, sadece iki bölge hariç olmak üzere tüm bölgelerdeki yetkili servislerin işyerlerinin, ağır ticari vasıtaların yoğunlukla kullandığı anayollar üzerinde olması ve bina ile anayol arasında binanın görünmesine engel teşkil edecek herhangi bir yapı bulunmaması niteliklerini koşul olarak belirlemiş, yapılan yetkili servislik başvurusunun ise bu kriteri karşılamadığını belirtmiştir.
- (6) Yetkili servislik başvurusunun reddedilmesine ilişkin ikinci gerekçe ise KORKMAZ'ın yetkili servis olma kriterleri içinde yer alan, başvuran servis adayının yöneticisi veya birinci dereceden yakınının, başvuru tarihinden itibaren 7 yıl öncesine kadar RENAULT TRUCKS ile ilişkisini fesih yolu ile ve fiiliyatta tamamen kesmemiş olmasına ilişkin koşulu karşılamamasıdır.
- (7) KORKMAZ bu gerekçelerden ilkinde ilişkin olarak, RENAULT TRUCKS'ın yetkili servisin hizmet vereceği tesisin yerine müdahale etmesinin 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırı olduğunu, kendilerinin konum itibarıyla halihazırda yetkili servis olarak çalışan birçok teşebbüsten daha uygun olduklarını, dolayısıyla uygulamanın kendilerinin piyasaya girişini engelleyen ayrımcı bir nitelik arz ettiğini iddia etmektedir.
- (8) İkinci gerekçeye ilişkin olarak ise KORKMAZ, başvuru tarihinden itibaren 7 yıl öncesine kadar sağlayıcı ile sözleşme ilişkisinin sonlandırılmış olmaması şeklindeki kriterin sözleşmenin reddi için haklı bir gerekçe olmadığını, bu kriterin 2005/4 sayılı Tebliğ bakımından objektif ve niteliksel bir kriter olma koşulunu sağlamadığını iddia etmektedir. Ayrıca KORKMAZ, kendilerine gönderilen ve yetkili servis olma kriterlerinin yer aldığı ilk belgede, sadece yetkili servis yöneticilerinin 7 yıl öncesine kadar RENAULT TRUCKS ile sözleşmesini sonlandırmış olmamaları koşulunun arandığını, ancak başvurunun reddi üzerine kriterlerin tekrar talep edilmesi sonucunda gönderilen ikinci belgede, aynı hükmün kendilerini hedef alır biçimde "yöneticilerin ve birinci derece akrabalarının" şeklinde tadil edildiğini, dolayısıyla bu yolla ayrımcı bir uygulama gerçekleştirildiğini ifade etmektedir.
- (9) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 27.11.2008 tarihinde giren şikâyet başvurusunda, RENAULT TRUCKS yetkili servis standartlarının 2005/4 sayılı Tebliğ'e uyumlu olmaması ve yetkili servisler ile bağımsız servisler arasında ayrımcılık yapması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği iddia edilmiştir. Şikâyet üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 23.12.2008 tarihli ve 2008-4-278/İİ-08-NNO sayılı İlk İnceleme Raporu, 30.12.2008 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş, 08-76/1224-M sayılı ile 4054 sayılı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca soruşturma başlatılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Yapılan önaraştırma

14-37/723-321

sonucunda düzenlenen 16.02.2009 tarihli ve 2008-4-278/ÖA-09-MA sayılı Öneri Raporu, 25.02.2009 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek 09-08/155-48 sayılı karar alınmıştır. Bahsi geçen kararda,

1) Şikâyet dilekçesinde RENAULT TRUCKS hakkında ileri sürülen iddialardan;

i) ekipman fiyatlarının yüksek belirlenmesi suretiyle özel servisler ile yetkili servisler arasında ayrımcılık yapıldığı,

ii) tesis yerine ilişkin hüküm ile yetkili servis yöneticileri ve hissedarları ile bunların birinci derece yakınlarına yönelik getirilen sınırlama ile mevcut yetkili servisler ile KORKMAZ arasında ayrımcılık yapıldığı,

iii) servis binasının ana yol üzerinde olması ve bina ile yol arasında binanın görünmesini engelleyecek başka bir binanın bulunmaması şartının niteliksel kriter olmadığı

iddialarının gerçeği yansıtmadığına ve bu nedenle reddedilmesi gerektiğine;

2) Ancak RENAULT TRUCKS'ın;

i) Özel servis KORKMAZ'ın eğitim ve cihaz taleplerini karşılamakta gecikmesi,

ii) Özel servisler ile mevcut yetkili servisler arasında ve mevcut yetkili servisler ile sisteme yeni giren yetkili servisler arasında özel takımların kullanımı bakımından ayrımcılık yapması

nedeniyle 2005/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesine aykırı uygulamalar içerisinde bulunduğu,

iii) Niteliksel kriterleri özel servis KORKMAZ'a bildirmekte gecikmesi ve niteliksel kriter değişikliklerini anılan teşebbüse değişiklik gerçekleştiği tarihte bildirmemesi,

iv) Yetkili servis adayının daha önce RENAULT TRUCKS ile olan ilişkisini düzenleyen hüküm bakımından niteliksel olarak değerlendirilemeyecek bir kriter getirmesi

nedeniyle aynı Tebliğ'in 3. ve 4. maddelerine aykırı uygulamalarda bulunduğu görüldüğünden anılan teşebbüsün yetkili servis sözleşme ve uygulamalarının 2005/4 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyetinden yararlanamadığı ve bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde ihlal teşkil ettiğine,

3) Bahsi geçen sözleşme ve uygulamalara Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet de tanınmayacağına,

4) Ancak

- RENAULT TRUCKS'ın KORKMAZ dışında bir özel servisi niteliksel kriterleri sağlaması sonucunda yetkili servis olarak kabul ettiği,

- Soruşturma açılması halinde de mevcut durumda önaraştırma ile ulaşılan sonuçlarda bir değişiklik olmayacağı

göz önünde bulundurulduğunda usul ekonomisi sağlanması gerekçesiyle soruşturma açılmasının makul olmayacağı ve bu çerçevede RENAULT TRUCKS'a Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde ihlale nasıl son vereceğine ilişkin yazılı görüş gönderilmesi konusunda Başkanlığa yetki verilmesine,

5) Yetkili Servis Sözleşmesi'ndeki niteliksel olmayan kriterin değiştirilmesi ve özel takımların kullanımının gerek sisteme yeni giren yetkili servisler gerekse de özel servisler bakımından ayrımcılık yaratmayacak şekilde değiştirilmesi hususlarında gerekli düzenlemelerin yapılarak gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 45 gün içerisinde Kurumumuza tevsik edilmesine, söz konusu düzenlemenin yapılmaması ve uygulamanın devam etmesi halinde 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca haklarında soruşturma açılacağı ve Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağına RENAULT TRUCKS'a bildirilmesine

karar verilmiştir. RENAULT TRUCKS tarafından gönderilen 29.05.2009 tarihli yazı ile, yukarıda bahsi geçen Kurul kararı uyarınca yapılması gereken değişikliklerin süresi içinde gerçekleştirildiği bildirilmiştir. Söz konusu gelişmeler 11.06.2009 tarihli Bilgi Notu ile Kurul

14-37/723-321

gündemine taşınmış, Kurulun 18.06.2009 tarihli toplantısında görüşülerek 09-29/609-M sayılı Kurul kararının yerine getirildiğine karar verilmiştir.

- (10) Öte yandan, 25.02.2009 tarihli ve 09-08/155-48 sayılı Kurul kararına karşı şikâyetçi vekili tarafından Danıştay 13. Dairesi nezdinde iptal davası açılmıştır. Dava neticesinde Danıştay 13. Dairesince alınan 02.04.2013 tarihli ve 2009/4016 E., 2013/901 K. sayılı karar ile söz konusu Kurul kararının iptaline karar verilmiştir.
- (11) Danıştay 13. Dairesinin ilgili kararı üzerine hazırlanan 14.08.2013 tarihli ve 2008-4-278/BN sayılı Bilgi Notu, Kurul'un 21.08.2013 tarihli toplantısında görüşülerek bahsi geçen karar gereği, 13-48/673-M sayılı RENAULT TRUCKS hakkında yetkili servis standartlarını 2005/4 sayılı Tebliğ'e uyumlu düzenlememek ve yetkili servisler ile özel servisler arasında ayrımcılık yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespitine yönelik olarak aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma başlatılmasına karar verilmiştir.
- (12) Soruşturma kapsamında RENAULT TRUCKS'a soruşturma bildirimi 03.09.2013 tarihinde yapılmıştır. RENAULT TRUCKS'un ilk yazılı savunması 02.10.2013 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Takiben, soruşturma süresinin uzatılmasına ilişkin hazırlanan 09.01.2014 tarihli ve 2008-4-278/BN sayılı Bilgi Notu Kurulun 16.01.2014 tarihli toplantısında görüşülerek aynı tarih ve 14-02/44-M sayılı kararla soruşturma süresinin 3 ay uzatılmasına karar verilmiştir.
- (13) 21.05.2014 tarih ve 2008-4-278/SR-01 sayılı Soruşturma Raporu ve ekleri, 4054 sayılı Kanun'un 45/1. maddesi uyarınca ilgili teşebbüse tebliğ edilmiş ve aynı maddenin ikinci fıkrası uyarınca RENAULT TRUCKS'tan 30 gün içinde ikinci yazılı savunmasını yapması talep edilmiştir.
- (14) 23.06.2014 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal eden ikinci yazılı savunmaya ilişkin Soruşturma Heyeti'nin görüşlerini içeren Ek Görüş, Kanun'un 45. maddesi uyarınca hakkında soruşturma yürütülen teşebbüse gönderilmiştir. Teşebbüsün üçüncü yazılı savunması süresi içerisinde Kurum kayıtlarına girmiştir.
- (15) Tarafların talepleri üzerine 30.09.2014 tarihinde yapılan sözlü savunma toplantısının ardından, Kurulumuz tarafından 01.10.2014 tarih ve 14-37/723-321 sayılı nihai karar verilmiştir.
- (16) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
 - 1) Şikâyet dilekçesinde RENAULT TRUCKS hakkında ileri sürülen iddialardan;
 - i) ekipman fiyatlarının yüksek belirlenmesi suretiyle özel servisler ile yetkili servisler arasında ayrımcılık yapıldığı,
 - ii) tesis yerine ilişkin hüküm ile yetkili servis yöneticileri ve hissedarları ile bunların birinci derece yakınlarına yönelik getirilen sınırlama ile mevcut yetkili servisler ile KORKMAZ arasında ayrımcılık yapıldığı,
 - iii) servis binasının ana yol üzerinde olması ve bina ile yol arasında binanın görünmesini engelleyecek başka bir binanın bulunmaması şartının niteliksel kriter olmadığı iddialarının gerçeği yansıtmadığına ve bu nedenle reddedilmesi gerektiğine,
 - 2) Ancak RENAULT TRUCKS'ın;
 - iv) Özel servis KORKMAZ'ın eğitim ve cihaz taleplerini karşılamakta gecikmesi,
 - v) Özel servisler ile mevcut yetkili servisler arasında ve mevcut yetkili servisler ile sisteme yeni giren yetkili servisler arasında özel takımların kullanımı bakımından ayrımcılık yapmasınedenleriyle 2005/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesine aykırı uygulamalar içerisinde bulunduğu,
 - vi) Niteliksel kriterleri özel servis KORKMAZ'a bildirmekte gecikmesi ve niteliksel kriter değişikliklerini anılan teşebbüse değişiklik gerçekleştiği tarihte bildirmemesi,

14-37/723-321

vii) Yetkili servis adayının daha önce Renault Trucks Türkiye Ticaret A.Ş. ile olan ilişkisini düzenleyen hüküm bakımından niteliksel olarak değerlendirilemeyecek bir kriter getirmesi nedenleriyle aynı Tebliğ'in 3. ve 4. maddelerine aykırı uygulamalarda bulunduğu görüldüğünden anılan teşebbüsün yetkili servis sözleşme ve uygulamalarının 2005/4 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyetinden yararlanamadığı ve bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde ihlal teşkil ettiği,

3) Bahsi geçen sözleşme ve uygulamalara Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet de tanınmayacağı,

4) Bu nedenle RENAULT TRUCKS'ın 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ile Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik uyarınca idari para cezası verilmesi gerektiği

ifade edilmektedir.

I. YAPILAN İNCELEME VE TESPİTLER

I.1. Hakkında Soruşturma Yürütülen Teşebbüs: RENAULT TRUCKS

- (17) 21.11.1997 tarihinde İstanbul merkezli olarak kurulan RENAULT TRUCKS'ın sermayesinin tamamı, merkezi Fransa'da bulunan Renault Trucks S.A.S şirketine aittir. Renault Trucks S.A.S; Renault, Volvo ve Mack olmak üzere üç markaya sahip olup şirketin birçok ülkede satış ve servis ağı bulunmaktadır. RENAULT TRUCKS ise Türkiye'de Renault Trucks markalı ağır vasıta türünde ticari araçların ithalatı, satışı ve satış sonrası hizmetleri alanında faaliyet göstermektedir. Şirketin Türkiye'de kurulu dağıtım ağı içerisinde halihazırda toplam 17 adet yetkili bayisi ile 24 adet yetkili servisi bulunmaktadır. Yetkili bayilerin hepsi aynı zamanda yetkili servis olarak faaliyette bulunmaktadır. RENAULT TRUCKS tarafından, araç satışında niceliksel, bakım ve onarımda ise niteliksel seçici dağıtım sistemi uygulanmaktadır.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (18) Dosya kapsamında ilgili ürün pazarı, "Renault Trucks markalı araçların satış sonrası yedek parça, bakım ve onarım hizmetleri" olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (19) Söz konusu hizmetlerinin ülke çapında sunulabilir nitelikte olması nedeniyle, ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak tespit edilmiştir.

I.3. Yapılan Tespitler ve Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

I.3.1. Yapılan Görüşmelere İlişkin Bilgiler

I.3.1.1. KORKMAZ Yetkilileri ile Yapılan Görüşme

- (20) Önaraştırma döneminde raportörlerin KORKMAZ yetkilileri ve şirket temsilcisi ile yaptıkları görüşmede, 1998 yılında KORKMAZ'ın yetkili servislik başvurusunun RENAULT TRUCKS tarafından kabul edildiği belirtilmiştir. Sonrasında KORKMAZ'ın İzmir'de araç satışı da yapmak için RENAULT TRUCKS'tan bayilik istediği, ancak bu isteğin kabul edilmediği, bayiliğin Arkas Otomotiv Servis ve Ticaret A.Ş.'ye (ARKAS OTOMOTİV) ait olduğunun söylendiği ifade edilmiştir. Daha sonra KORKMAZ'a Manisa'da bayilik verildiği ve bu çerçevede 2001-2002 yıllarında Manisa'da 1-1,5 yıl kadar araç satışı gerçekleştirildiği dile getirilmiştir.
- (21) Görüşmede ayrıca 2003 yılında, RENAULT TRUCKS tarafından KORKMAZ'ın hizmet kalitesinden ve ödemelerinden memnun kaldığı ve bu hususlarda bir şikâyetin olmadığı, ancak RENAULT TRUCKS'ın büyük bir grupla çalışmayı tercih etmesi nedeniyle KORKMAZ'a, Ege Bölgesi'nde İzmir ve Denizli'de RENAULT TRUCKS yetkili servisi yapan Arkas Otomotiv bünyesinde yetkili servislik hizmetini sürdürmesi teklifinde bulunduğu ifade edilmiş, öte yandan KORKMAZ tarafından söz konusu teklifin kabul

14-37/723-321

edilmediği belirtilmiştir. Sonrasında RENAULT TRUCKS'ın KORKMAZ ile olan ilişkilerinde birtakım anlaşmazlıklar çıkardığı; örneğin, KORKMAZ'ın daha önce teminat mektubu karşılığında yedek parça alabilmesine rağmen yedek parça fiyatlarını peşin ödemesinin istendiği, diğer servislerden ise böyle bir talepte bulunulmadığı ifade edilmiştir. Ardından 2003 yılında KORKMAZ'ın RENAULT TRUCKS yetkili servisliğini bıraktığı ve bağımsız servis olarak faaliyet göstermeye devam ettiği dile getirilmiştir. 2004 yılında ise KORKMAZ'ın RENAULT TRUCKS'a yetkili servis olmak için tekrar başvuruda bulunduğu ve bu amaçla gerekli niteliksel kriterler, teknik ekipman ve eğitimin talep edildiği, ancak RENAULT TRUCKS'ın çok gecikmeli olarak yanıt verdiği belirtilmiştir.

- (22) Bunun yanı sıra görüşmede, halihazırda İzmir'de yetkili servis olan Arkas Otomotiv ve bağımsız servis olarak faaliyet gösteren KORKMAZ dışında, teknik ekipman ve eleman itibarıyla Renault Trucks markalı araçları tamire yetkin herhangi bir özel servisin bulunmadığı, Renault Trucks markalı araçların bakım-onarımının önemli bir teknik bilgi gerektirdiği ifade edilmiştir. Buna ek olarak, KORKMAZ'ın RENAULT TRUCKS dışında teknik ekipmanı tedarik edebileceği başka bir firmanın bulunmadığı belirtilmiştir. KORKMAZ'ın mevcut durumda bireylere ait olan garanti süresi dolmuş Renault Trucks markalı araçların bakım ve onarımını yapmakta olduğu, ancak filo sahibi büyük müşterilerin yetkili servisleri tercih ettiği ifade edilmiştir. Bunun sebebinin ise söz konusu müşterilerin yetkili servislerle çok sayıda araç için belli bir bakım onarım fiyatı belirlemeleri ve ayrıca yetkili servislerin araç sahipleri ile imzaladıkları anlaşmalarla, yetkili serviste bakım-onarım yaptırma şartı ile aracın garantisinin 2 yıldan 4 yıla çıkarılabilmesi olduğu dile getirilmiştir. KORKMAZ'ın mevcut durumda yetkili servisler ile teknik olarak rekabet edebilir durumda olduğu, ancak yetkili servis unvanı taşımadığı için müşteri çekmekte zorlandığı belirtilmiştir.

I.3.1.2. RENAULT TRUCKS Yetkilileri ile Yapılan Görüşme

- (23) Önaraştırma döneminde, raportörlerin şirket yetkilileri ve temsilcisi ile yaptığı görüşmede, RENAULT TRUCKS'ın 18 adet yetkili satıcı ve servis noktası ile iki adet yetkili servisinin bulunduğu belirtilmiştir. RENAULT TRUCKS tarafından Türkiye'nin beş coğrafi bölgeye ayrıldığı, yetkili servis olabilmek için getirilen niteliksel kriterlerin de bu çerçevede beş grupta belirlendiği ve bölgelerin özelliklerine göre kriterlerin değişebildiği ifade edilmiştir.
- (24) RENAULT TRUCKS'a yetkili servis olmak için başvuruda bulunan bağımsız servislerin bulunduğu, bunlardan İstanbul Hadımköy'de faaliyet gösteren Servis One'ın tesis yerinin ana yol üzerinde olmaması, İstanbul Kartal'da faaliyet gösteren Tırsan'ın ise RENAULT TRUCKS'a rakip konumda olması nedeniyle başvurularının reddedildiği belirtilmiştir. KORKMAZ'ın yetkili servislik başvurusunun ise tesisin ana yol üzerinde olmaması ve geçmiş 7 yıl içinde yetkili servislik sözleşmesini feshetmesi sebebiyle 2007 yılında reddedildiği ifade edilmiştir. Buna karşılık, İstanbul Silivri'de faaliyet gösteren Çetaş'ın niteliksel kriterleri karşılayarak Temmuz 2007'de yetkili servis olduğu dile getirilmiştir.
- (25) Görüşmede, mevcut yetkili servislerin ve açılması planlanan yeni servislerin niteliksel kriterlere uygunluğunun tespiti için gerektiğinde bağımsız denetim firmalarından hizmet alındığı, bu amaçla yaklaşık 1-1,5 yıldır Ototronik isimli firma ile çalışıldığı ifade edilmiştir. Söz konusu firmanın denetim raporunun yetkili servislik başvurusunda bulunan bağımsız servise gönderildiği, servisin uymayan kriterleri düzelterek tekrar başvuruda bulunabildiği dile getirilmiştir. Ayrıca denetim firmasına ödemeyi ilgili bağımsız servisin yaptığı söylenmiştir.
- (26) Yetkililerce, niteliksel kriterler içerisinde, servis adayının yöneticisinin ve birinci derece yakınlarının 7 yıl öncesine kadar RENAULT TRUCKS ile yetkili satıcılık veya servislik ilişkisini sonlandırmaması kriterinin bulunduğu belirtilmiş, daha önce anlaşmazlık yaşanan kişi ve bayilerle tekrar çalışmak istenmediğinden böyle bir kriterin getirildiği ifade edilmiştir. Yetkili servis binasının ana yoldan görünebilir olmasına ilişkin kriterin ise marka imajı yaratmak ve görünürlüğü sağlamak amacıyla getirildiği dile getirilmiştir. Hizmetin

14-37/723-321

yürütülebilmesi için servis istasyonunun ana yoldan görünmesinin gerekli olduğu, halihazırda yetkili servislerin tamamının ana yoldan görünebildiği, sadece 4. ve 5. bölgelerde rekabetin çok yoğun olmaması ve araç parkının sınırlı olması, bu bölgelerde elektrik gibi altyapı hizmetlerinin ana arterlere dahi ulaşmamış olması nedenleriyle, söz konusu kriterin aranmadığı belirtilmiştir. 4. ve 5. bölgeler olarak tabir edilen coğrafyada ise sadece Van'da yetkili servisin bulunduğu ifade edilmiştir.

- (27) Görüşmede son olarak, RENAULT TRUCKS'ın garanti uzatımı paketinin bulunduğu ve bu paketin genellikle filo müşterileri tarafından tercih edildiği dile getirilmiştir. Bunun yanı sıra, RENAULT TRUCKS'ın Türkiye pazarına yeni girmiş bir şirket sayılabileceği, pazar payının 16 ton ve üzeri ağır ticari araçlarda (.....) aralığında seyrettiği, bazı segmentlerde ise (.....) seviyesine ulaşabildiği ifade edilmiştir.

I.3.2. RENAULT TRUCKS ile KORKMAZ Arasındaki Yazışmalar

- (28) Dosya mevcudu bilgilere göre, 2006-2008 döneminde RENAULT TRUCKS ile KORKMAZ arasında gerçekleşen yazışmalardan ilki 21.06.2006 tarihinde KORKMAZ'dan RENAULT TRUCKS'a noter aracılığıyla gönderilen yazıdır. Anılan belgede, 02.01.2006 tarihli bir yazı ile KORKMAZ'ın yetkili servis olma talebinde bulunduğu ve başvuru değerlendirilinceye kadar geçecek dönemde hizmet kalitesinin artırılması amacıyla çeşitli teknik bilgi, eğitim ve dokümanın ücreti karşılığında sağlanmasını istediği ifade edilmiştir.
- (29) KORKMAZ'ın 21.06.2006 tarihli yazısına RENAULT TRUCKS 31.07.2006 tarihinde cevap vermiştir. Anılan yazıda yetkili servis olma talebi hakkında KORKMAZ'a Eylül ayı içerisinde bilgi verileceği ve talep edilen ekipmanların fiyat listesinin ekte sunulduğu ifade edilmiştir. Ancak KORKMAZ bu yazıya cevap olarak gönderdiği 03.08.2006 tarihli yazıda Eylül ayının beklenemediğini, bununla birlikte bir önceki yazıda herhangi bir listenin yer almadığını noter aracılığıyla RENAULT TRUCKS'a bildirmiştir. Bunun üzerine RENAULT TRUCKS, 04.08.2006 tarihinde aynı yazıyı, ekinde ekipman ve eğitimlere ilişkin fiyat listesi ve eğer talep edilirse daha detaylı bilginin sağlanabileceği yönündeki uyarı ile beraber tekrar KORKMAZ'a göndermiştir. Eğitimlere ilişkin olarak ise, 2006 yılı eğitim programının dolu olduğu ve eğitim taleplerinin ancak 2007 yılında karşılanabileceği belirtilmiştir.
- (30) KORKMAZ 10.08.2006 tarihli yazısında fiyat listesinin incelendiğini, ancak daha detaylı bilgiye ihtiyaç duyulduğunu ifade etmiş ve çeşitli cihazlar hakkında resim, kullanım bilgisi vb. bilgi talep etmiştir. Buna ek olarak, Diagnostica NG3 ve Consult isimli cihazlar ve şifrelerinin hemen satın alınmak istendiğini belirtmiş ve bu cihazlara ilişkin olarak 2007 yılındaki eğitimlere öncelikli olarak dahil edilme talebinde bulunmuştur. Ayrıca bazı araçların tamirinde online destek alınmasının şart olduğu gerekçesiyle online destek alabilmek için gerekli olan şifre ve diğer bilgileri de talep etmiştir.
- (31) 31.01.2007 tarihinde RENAULT TRUCKS'tan KORKMAZ'a gönderilen yazıda, KORKMAZ'ın 02.01.2006 tarihli yazısı ile yetkili servis olmayı talep ettiği, RENAULT TRUCKS'ın yetkili servis olabilmek için belirlediği kriterlerin ekte sunulduğu, ön inceleme sonucunda kriterlere uygunluğun tespiti halinde servis olma prosedürünün başlatılacağı ifade edilmiştir. Bu yazıya cevaben KORKMAZ tarafından gönderilen 20.06.2007 tarihli yazıda,
- yetkili servis olma talebinin yedi ay gecikmeli olarak 31.07.2006 tarihinde yanıtlandığı,
 - 10.08.2006 tarihli yazı ile bir cihaz ve programın derhal satın alınmak istendiği, diğer taraftan 10 aylık süre boyunca RENAULT TRUCKS'tan bu konuda herhangi bir geri dönüş alınamadığı, ancak telefon görüşmeleri sonucunda 15.06.2007 tarihinde cihaz faturalarının kendilerine ulaştığı ve 18.06.2007 tarihinde cihazın teslim alındığı,
 - satın alınan cihazla ilgili eğitimin alınamaması nedeniyle cihazın kullanılmadığı,
 - ilk talebin 02.01.2006 tarihinde iletilmiş olmasına rağmen yaklaşık 18 ay sonra talep edilen cihazların sağlanması nedeniyle yetkili servislerle rekabet edilemediği,

14-37/723-321

- 04.08.2006 tarihli yazıda Eylül ayında yetkili servislik kriterlerinin bildirileceği beyan edilmesine rağmen bildirim 31.01.2007 tarihinde yapıldığı,

- yetkili servislik kriterlerinin karşılanması amacıyla yeni bina satın alındığı, RENAULT TRUCKS'a bu konuda bilgi verildiği ve talep edilen formun doldurularak 07.03.2007 tarihinde RENAULT TRUCKS'a gönderildiği ancak halen yetkili servis olma konusunda bir cevap alınmadığı

ifade edilmiştir.

- (32) Bahsi geçen yazı üzerine RENAULT TRUCKS tarafından gönderilen 09.07.2007 tarihli yazıda, iki koşul haricinde yetkili servislik başvurusunun olumlu bulunduğu belirtilmiştir. RENAULT TRUCKS,

- Türkiye'de sadece iki bölge hariç olmak üzere tüm bölgelerde servis binalarının ana yol üzerinde ve bina ile yol arasında binanın görünmesini engelleyecek herhangi bir yapı bulunmayacak konumda olması,

- yetkili servis şirketlerinin hissedarlarının ve birinci derece yakınlarının ve yöneticilerinin başvuru tarihinden itibaren yedi yıl öncesine kadar RENAULT TRUCKS ile ilişkisini fesih yoluyla ve fiiliyatta tamamen kesmiş olmaması

gerektiğini belirterek KORKMAZ'ın başvurusunu reddetmiştir. Ayrıca istenilen cihaz ve programın KORKMAZ'a sağlandığı, bu cihazı kullanabilmek için gerekli eğitimlerin tarihlerinin KORKMAZ'a bildirildiği, anılan cihaz ve eğitimler olmaksızın da bağımsız servislerin Renault Trucks markalı araçlara servis sağladığı, dolayısıyla KORKMAZ'ın yetkili servislerle rekabet edememesi gibi bir durumun söz konusu olmadığı ve ekipman siparişinin sadece KORKMAZ'dan gelmiş olması nedeniyle talebin karşılanmasının biraz zaman aldığı ifade edilmiştir.

- (33) Bunun üzerine KORKMAZ tarafından 30.07.2007 tarihinde gönderilen yazıda, binanın ana yoldan net bir şekilde görüldüğü, bina alınmadan önce RENAULT TRUCKS yetkilisinin binayı incelediği ve sözlü olarak problemlerin aşılabileceğini belirttiği ifade edilerek, binanın bilirkişi tarafından incelenmesi talep edilmiştir. Ayrıca yazıda; 31.01.2007 tarihinde kendilerine gönderilen yazıda "birinci dereceden" ibaresinin bulunmadığı ve şirket sahibi İsmail KORKMAZ'ın 2003 yılında RENAULT TRUCKS ile ilişkisini sonlandırmış olmasına karşın bu sorunun şirketi oğluna devretmesi suretiyle aşılabileceği, ancak 09.07.2007 tarihli yazıda yer alan "birinci dereceden" ibaresinin özellikle kendilerine engel çıkarmak için konulduğu ifade edilmiştir. Buna ek olarak 2003 yılında RENAULT TRUCKS ile ilişkilerini sonlandırmalarının yine RENAULT TRUCKS'ın zorlamaları ile gerçekleştiği belirtilmiştir.

- (34) Bu yazıya cevap olarak RENAULT TRUCKS 29.08.2007 tarihli yazıda Eylül ayı içerisinde bağımsız bir denetim kuruluşu tarafından kriter değerlendirmesi yapılacağını bildirmiştir. RENAULT TRUCKS tarafından gönderilen 19.11.2007 tarihli yazıda, 27.09.2007 tarihinde bağımsız kuruluşun KORKMAZ'ı ziyaret ettiği, denetim raporunun da RENAULT TRUCKS'ın başvuruyu reddetme gerekçelerini aynen teyit ettiği ve başvurusunun kesin olarak reddedildiği ifade edilmiştir. Bunun üzerine KORKMAZ 05.12.2007 tarihli yazı ile RENAULT TRUCKS'tan kriter listesini ve denetim raporunu istemiş, RENAULT TRUCKS 11.01.2008 tarihli yazı ile bu talepleri karşılamıştır.

J. DEĞERLENDİRME

J.1. KORKMAZ'ın Teknik Bilgi, Cihaz, Ekipman ve Eğitim Taleplerinin Zamanında Karşılanmadığı ve Yetkili Servislerle KORKMAZ Arasında Ayrımcılık Yapıldığı İddiasına İlişkin Değerlendirme

- (35) Şikayet başvurusunda dile getirilen iddialardan ilki, RENAULT TRUCKS tarafından KORKMAZ'ın teknik bilgi, cihaz, ekipman ve eğitime erişiminin kısıtlandığı ve bu şekilde KORKMAZ ile yetkili servisler arasındaki rekabetin sınırlandırıldığı yönündedir. Ayrıca başvuruda, RENAULT TRUCKS tarafından birtakım teknik ekipman karşılığında

14-37/723-321

KORKMAZ'dan çok yüksek miktarda ücret talep edilmek suretiyle KORKMAZ ile yetkili servisler arasında ayrımcılık yapıldığı ileri sürülmektedir.

J.1.1. İddiaya İlişkin Süreç

- (36) KORKMAZ'ın eğitim taleplerinin RENAULT TRUCKS tarafından gerektiği gibi karşılanmadığına ilişkin iddialar karşısında, KORKMAZ ve RENAULT TRUCKS arasındaki yazışmalar incelendiğinde, KORKMAZ'ın ilk eğitim talebinin 02.01.2006 tarihinde gerçekleştiği görülmektedir. Bu talebe karşılık RENAULT TRUCKS 04.08.2006 tarihli yazısında 10 adet eğitime ilişkin fiyat listesi göndermiş, öte yandan eğitim programının dolu olması nedeniyle talep edilen eğitimlerin, ancak 2007 yılında verilebileceğini beyan etmiştir. Bunun üzerine KORKMAZ 10.08.2006 tarihli yazısı ile eğitimlere katılma isteğini RENAULT TRUCKS'a tekrar bildirmiştir. Bahsi geçen yazıda KORKMAZ, 2007 yılında gerçekleştirilmesi planlanan DXI eğitimi, EURO 3 ve EURO 4 araçlara yönelik eğitimler ile consult kullanımı ve yedek parça stok yönetimine ilişkin eğitimlere öncelikli olarak dahil edilmek istediğini belirtmiştir. KORKMAZ tarafından Kurumumuza yapılan başvuruda 2007 yılında beş farklı eğitime katılım sağlandığı ifade edilmiştir.
- (37) Öneri araştırma ve soruşturma sürecinde elde edilen, RENAULT TRUCKS'ın 2007 yılında düzenlediği eğitimler, eğitimlerin gerçekleştirilme tarihleri, KORKMAZ'ın katıldığı eğitimler ile bu eğitimlere katılma tarihlerine ilişkin bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo-1: KORKMAZ'ın 2007 yılında katıldığı eğitimler

Eğitimin Adı	Düzenlenme Tarihi	KORKMAZ'ın Katılım Tarihi
Temel DXI Teşhisi Eğitimi	15-16.02.200706-07.06.200712-13.07.200725-26.10.2007	12-13.07.2007
İleri Multipleksaj ve Enjeksiyon Eğitimi	15-16.03.20078-10.10.200716-18.10.2007	08-10.10.2007
Temel Elektrik Eğitimleri	06-09.11.200703-06.12.2007	03-06.12.2007
Consult Eğitimi	11.07.2007	11.07.2007
Yedek Parça Stok Analizi ve Parça Paz. Eğitimi	12-13.12.2007	12-13.12.2007

- (38) Buna göre, KORKMAZ 2007 yılındaki eğitimlere öncelikli olarak katılma talebini 10.08.2006 tarihinde bildirmiş olup, 2007 yılında birden fazla tarihte düzenlenen eğitimlerden ikisinde bazı servislerden önce eğitim almış, iki eğitimde yetkili servislerle aynı anda katılmış, bir eğitimde ise yaklaşık bir ay arası bulunan iki tarihten ikincisinde katılımı sağlanmıştır.
- (39) Bunun yanı sıra, yapılan yerinde incelemede elde edilen belgelerden, KORKMAZ'ın 26.12.2007 tarihinde 2008 yılı eğitim programını RENAULT TRUCKS'tan talep ettiği, anılan teşebbüsün bu talebe 04.01.2008 tarihinde tüm yıla ilişkin eğitim programını göndermek suretiyle cevap verdiği ve çeşitli zamanlarda da eğitim taleplerine ilişkin iki teşebbüs arasında yazışmalar gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. KORKMAZ 2008'de talep ettiği üç adet eğitime katılmıştır.

Tablo-2: KORKMAZ'ın 2008 yılında katıldığı eğitimler

Eğitimin Adı	KORKMAZ'ın Katılım Tarihi
Informax Eğitimi	25-26.03.2008
Müşteri Odaklı Satış Teknikleri Eğitimi	31.03-01.04.2008
Mantıksal Arıza Teşhis Yöntemleri Eğitimi	10-13.06.2008

- (40) Diğer taraftan, cihaz, ekipman ve teknik bilgi taleplerine ilişkin olarak RENAULT TRUCKS ve KORKMAZ arasında gerçekleşen yazışmalar incelendiğinde ise, KORKMAZ'ın ilk olarak 02.01.2006 tarihli yazısı ile RENALUT TRUCKS'tan, EURO 3 ve EURO 4 model araçların bakım ve onarımında kullanılan özel takımları, Diagnostica NG3 arıza teşhis

14-37/723-321

cihazını ve güncel teknik dokümanları talep ettiği anlaşılmaktadır. Bu talebe karşılık RENAULT TRUCKS 04.08.2006 tarihinde talep edilenlerin fiyat listesini göndermiştir. KORKMAZ ise 10.08.2006 tarihli yazısı ile Diagnostica NG3 cihazı ve Consult programını, ayrıca bazı araçların tamirinde online destek alınmasının şart olduğu gerekçesiyle online destek alabilmek için gerekli şifre ve diğer bilgileri de talep etmiştir. Bunun yanı sıra, EURO 3 ve EURO 4 araçlara ait özel takımlara ilişkin ihtiyaçların tam olarak tespit edilemediğini belirtmiş ve bu amaçla özel takımların teknik resimlerini istemiştir.

- (41) Dosya mevcudu bilgilerden, 15.06.2007 tarihinde talep edilen cihaz, ekipman ve dokümanların faturasının yollandığı ve 18.06.2007 tarihinde ise söz konusu cihaz, ekipman ve dokümanların fiilen teslim alındığı anlaşılmıştır.

J.1.2. 2005/4 sayılı Tebliğ Kapsamında Değerlendirme

- (42) Soruşturma konusu olayda, bağımsız servis olarak faaliyet gösteren KORKMAZ'ın bakım ve onarım faaliyetlerine ilişkin olan cihaz, teknik bilgi, ekipman ve eğitim konusunda RENAULT TRUCKS'tan erişim talebinin olduğu, diğer yandan bu talebin belirli gecikmelerle karşılandığı anlaşılmıştır.
- (43) Ancak, bu konuda RENAULT TRUCKS'a yükümlülük getiren 2005/4 sayılı Tebliğ 2006 yılında yürürlüğe girmiş ve Tebliğ'in Geçici 1. maddesi ile *"Bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihte 1998/3 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyetinden yararlanmakta olan ancak, bu Tebliğ'de öngörülen grup muafiyetinden yararlanma koşullarını taşımayan anlaşmaların bu Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanabilmesi için, bu Tebliğ'in yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde bu Tebliğ ile öngörülen koşulları sağlayacak şekilde değiştirilmeleri gerekir. Bu süre içerisinde anılan anlaşmalara 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinde öngörülen yasaklama uygulanmaz."* düzenlemesi getirilmiştir. Bu açıdan bakıldığında RENAULT TRUCKS'ın 2006 yılı içerisinde herhangi bir erişim sağlama yükümlülüğünün bulunmadığı görülmektedir.
- (44) KORKMAZ 10.08.2006 tarihinde, 2006 yılında eğitim programının dolu olması sebebiyle 2007 yılında yapılacak eğitimlere öncelikli katılma talebinde bulunmuş, RENAULT TRUCKS Temel DXI Eğitimi, İleri Multipleksaj ve Enjeksiyon Eğitimi, Temel Elektrik Eğitimi konusunda KORKMAZ'ın talebini sırasıyla 5 ay, 7 ay, 11 ay sonra karşılamıştır. Cihaz ve ekipman sağlama hususunda ise KORKMAZ'ın talebi 18.06.2007 tarihinde karşılanmıştır. Görüldüğü üzere 2007 yılının başından itibaren 6,5 aylık bir gecikme söz konusudur.
- (45) Anılan gecikmeler nedeniyle, 2005/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin ikinci fıkrası ile düzenlenen erişim sağlama yükümlülüğünün yerine getirilmediği kanaatine varılmıştır. Bu durumda, Tebliğ'in ilgili maddesi gereğince RENAULT TRUCKS'ın satış ve satış sonrası hizmetlere ilişkin yetkili bayi ve servislerle yapmış olduğu anlaşmalar grup muafiyeti kapsamı dışına çıkmaktadır.

J.1.3. Teknik Ekipman için Aşırı Fiyat Talep Edildiği İddiasına Yönelik Değerlendirme

- (46) KORKMAZ başvuru dilekçesinde, RENAULT TRUCKS tarafından "özel takımlar" olarak adlandırılan birtakım teknik ekipman için kendisinden yaklaşık (.....) Avro talep edildiğini, bu fiyatın aşırı olduğunu ve bu anlamda yetkili servislerle bağımsız servisler arasında ayrımcılık yapıldığını iddia etmiştir.
- (47) 2005/4 sayılı Tebliğ'de bağımsız teşebbüslerin teknik bilgi, cihaz ve ekipmana erişiminin, ayrımcılık yapılmadan, tam ve uygun bir şekilde sağlanması gerektiği düzenlenmiştir. Ayrıca 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin Açıklanmasına Dair Kılavuz'un 70. sorusunda sağlayıcı tarafından bağımsız servislerden teknik bilgi, ekipman ya da eğitim için alınan ücretin yetkili servislerden alınan ücretten fazla olmaması gerektiği düzenlenmiştir. Dolayısıyla, motorlu taşıt üreticilerinin yetkili servisler ile bağımsız servisler arasında gerek teknik bilgi ve ekipmana erişim gerekse de bu unsurlardan yararlanmak amacıyla alınacak ücretler bakımından ayrımcılık yapması ilgili anlaşma ve uygulamaların muafiyet kapsamı dışında kalmasına yol açmaktadır.

14-37/723-321

- (48) Yukarıda bahsi geçen iddiaya ilişkin olarak RENAULT TRUCKS'tan bilgi talep edilmiştir. Teşebbüs tarafından gönderilen yazıda, 2005/4 sayılı Tebliğ öncesinde bahse konu özel takımların yetkili servislere temininin satış şeklinde değil, mülkiyeti RENAULT TRUCKS'ta kalmak şartıyla ariyeten yapıldığı ve bu uygulamanın 2006 yılı sonuna kadar devam ettiği belirtilmiştir. Öte yandan, 2005/4 sayılı Tebliğ'e uyum çalışmaları sırasında, Tebliğ'in yürürlüğe girmesinin ardından özel takımların bağımsız servisler tarafından da talep edilebileceği ve Tebliğ gereğince bu takımların temininde yetkili servisler ile bağımsız servisler arasında farklı uygulamaya gidilemeyeceği ve toplam bedeli yaklaşık (.....) Avro arasında değişen bu takımların bağımsız servislere ariyeten verilmesinin mümkün olmadığı dikkate alınarak, yetkili servislere takımların ariyeten kullanılması uygulamasına son verilmesinin uygun bulunduğu ifade edilmiştir. Bunun sonucunda Ocak 2007'den itibaren yetkili servislere ve bağımsız servislere söz konusu takımların satılmasına karar verildiği belirtilmiştir.
- (49) RENAULT TRUCKS tarafından ayrıca, 2005/4 sayılı Tebliğ'in geçici 1. maddesine göre mevcut sözleşmelerin ve uygulamaların Tebliğ'e uyumu için 01.01.2007 tarihine kadar bir yıllık geçiş süresi tanındığı, dolayısıyla özel takımların yetkili servislere ariyeten verilmesi uygulamasının 2006 yılında da devam ettiği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, 2006 yılında KORKMAZ tarafından sadece özel takımlar hakkında bilgi talep edildiği, ancak sipariş verilmediği ifade edilmiştir. 2007 yılında ise tek bir yetkili servise özel takımların satışının yapıldığı, bu yıl içinde hiçbir bağımsız servisten bu yönde bir talep gelmediği belirtilmiştir.
- (50) Görüldüğü üzere RENAULT TRUCKS 2007 yılından itibaren yetkili servislere özel takımları ücret karşılığı satma uygulamasına başlamıştır. Yazı ekinde gönderilen faturadan, 2007 yılında Çetaş Otomotiv Serv. Hizm. Ltd. Şti. (ÇETAŞ) unvanlı yetkili servise yaklaşık (.....) karşılığında bazı özel takımların satıldığı anlaşılmaktadır. Özel takımlar olarak ifade edilen ekipmanların ise esasen çok sayıda farklı aleti içeren bir grubun genel adı olduğu ve talep edilen aletler bazında fiyatın farklılaşabileceği görülmektedir. Bu çerçevede KORKMAZ'a bildirilen (.....) Avro tutarındaki fiyatın en kapsamlı özel takımlara ilişkin fiyat olduğu anlaşılmıştır. Nitekim RENAULT TRUCKS tarafından gönderilen yazıdan ÇETAŞ'ın özel takımlar içerisinde sadece belirli sayıda aracı seçerek aldığı, ancak KORKMAZ'a verilen fiyatın takımların tümü için talep edilen fiyat olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca çeşitli ekipman ve donanımların KORKMAZ'a çok yüksek ve pazarda faaliyet göstermesini engelleyici fiyatlardan satılıp satılmadığının öğrenilmesi amacıyla RENAULT TRUCKS'ta yapılan yerinde incelemede teşebbüsün yetkili servis ve bağımsız servislere yaptığı ekipman satışları incelenmiştir. Örneğin, 04.08.2006 tarihli yazı ile fiyatı KORKMAZ'a (.....) olarak bildirilen Diagnostica NG3 isimli cihazın 31.12.2007 ve 15.01.2008 tarihlerinde yetkili servislere ve 18.09.2008 tarihinde bir bağımsız servise de aynı fiyattan satıldığı anlaşılmıştır. Sonuç olarak, elde edilen bilgiler ve yapılan değerlendirmeler neticesinde, RENAULT TRUCKS'ın KORKMAZ'dan cihaz ve ekipman için aşırı fiyat talep ettiği, bu çerçevede cihaz ve ekipman fiyatlarının yüksek belirlenmesi suretiyle KORKMAZ ile yetkili servisler arasında ayrımcılık yapıldığı iddiasının gerçeği yansıtmadığı ve bu anlamda 2005/4 sayılı Tebliğ'in ihlalinin söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

J.1.4. Özel Takımların Kullanımı Bakımından Yetkili Servisler ile Bağımsız Servisler Arasında Ayrımcılık Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Değerlendirme

- (51) Dosya mevcudu bilgilere göre, RENAULT TRUCKS, 2006 yılı ve öncesinde özel takımları yetkili servislere ariyet sözleşmeleri kapsamında kullanmıştır. Takiben 2007 yılında yürürlüğe giren, 2005/4 sayılı Tebliğ ile hem sisteme yeni giren yetkili servislere hem de bağımsız servislere söz konusu ekipmanlar ücret karşılığı satılmaya başlanmıştır. Daha uzun süredir faaliyet gösteren yetkili servislerin bu uygulamaya dahil edilmemesinin, 2005/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesine aykırılık teşkil ettiği görülmektedir.

14-37/723-321

- (52) Öte yandan, söz konusu uygulamaya, ilgili sözleşmeyi mezkur Tebliğ kapsamı dışına çıkaran diğer hususlarda da yapıldığı üzere, 25.02.2009 tarih ve 09-08/155-48 sayılı Kurulumuz kararı uyarınca 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde, ilgili tarafa gönderilen yazılı görüş sonrası son verilmiştir. Bu durum Kurulumuzun 18.06.2009 tarih ve 09-29/609-M sayılı kararı ile saptanmıştır.

J.2. KORKMAZ'ın Yetkili Servislik Başvurusunun Reddinin 2005/4 Sayılı Tebliğ'e Aykırılık Taşıdığı İddiası

- (53) Şikâyetçinin öne sürdüğü bir diğer iddia, bakım ve onarımda niteliksel seçici dağıtım sistemini benimseyen RENAULT TRUCKS'ın KORKMAZ tarafından yapılan yetkili servislik başvurusunu anlaşma konusu hizmetin niteliği ile bağdaşmayan gerekçelerle reddettiği, dolayısıyla ayrımcı ve pratikte niceliksel sınırlamalar yaratacak uygulamalar gerçekleştirdiğine ilişkindir.
- (54) 2005/4 sayılı Tebliğ'in "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinin (g) ve (h) bentlerinde niceliksel ve niteliksel seçici dağıtım sistemleri şu şekilde tanımlanmıştır:
- "Niceliksel seçici dağıtım sistemi, sağlayıcının, dağıtıcılarını veya yetkili servislerini seçerken onların sayılarını doğrudan sınırlandıracak ölçütler kullandığı seçici dağıtım sistemidir."*
- "Niteliksel seçici dağıtım sistemi, sağlayıcının, dağıtıcılar veya yetkili servisler için sadece niteliksel olan, anlaşma konusu mal veya hizmetlerin niteliğinin gerektirdiği, dağıtım sistemine katılmak için başvuran tüm aday teşebbüsler için aynı olacak şekilde belirlenen ve ortaya konan, ayrımcı bir biçimde uygulanmayan ve dağıtıcıların veya yetkili servislerin sayısını doğrudan sınırlamayan ölçütler kullandığı bir sistemdir."*
- (55) Tebliğ'in muafiyetin genel koşullarının sıralandığı 4. maddesinin ilk bendine göre, sağlayıcının yetkili servis ağının pazar payı %40'ı geçiyorsa sağlayıcı grup muafiyetinden yararlanabilmek için niteliksel seçici dağıtım sistemini benimsemek durumundadır. RENAULT TRUCKS'ın Yetkili Satıcı Sözleşmesi ile Yetkili Servis Sözleşmesi incelendiğinde teşebbüsün Renault Trucks markalı araçların dağıtımında niceliksel, satış sonrası servis ve yedek parça satış hizmetlerinde ise niteliksel seçici dağıtım sistemini tercih ettiği görülmektedir. Teşebbüs yetkili servis ağına uyguladığı niteliksel kriterleri, Yetkili Servis Sözleşmesi'nin ekinde yer alan "Yetkili Servis Standartları" başlıklı belge ile düzenlemiştir.
- (56) RENAULT TRUCKS'ın, KORKMAZ'ın yetkili servis olma talebini reddetme gerekçelerinden biri olan ve niteliksel kriter özelliği taşımadığı iddia edilen uygulamalarından ilki servis binasının konumuna ilişkindir. Dosya mevcudu bilgilere göre, RENAULT TRUCKS, belirlediği kriterler doğrultusunda sadece iki bölge hariç olmak üzere, tüm bölgelerdeki yetkili servislerin işyerlerinin ağır ticari vasıtaların yoğunlukla kullandığı anayollar üzerinde olmasını ve bina ile anayol arasında binanın görünmesine engel teşkil edecek herhangi bir yapının bulunmamasını koşul olarak belirlemiştir. RENAULT TRUCKS, Yetkili Servis Sözleşmesi'nde yapılan değişiklikleri içeren ve 15.06.2007 tarihinde imzalanan Yetkili Servis Sözleşmesi Zeyilnamesi'nde söz konusu kriter (.....) şeklinde düzenlenmiştir.
- (57) RENAULT TRUCKS tarafından yetkili servislik başvurusunun reddedilmesinin diğer gerekçesi ise KORKMAZ'ın, yetkili servislik kriterleri içinde yer alan, başvuranın yöneticisi veya birinci dereceden yakınının başvuru tarihinden itibaren yedi yıl öncesine kadar RENAULT TRUCKS ile ilişkisini fesih yolu ile ve fiiliyatta tamamen kesmemiş olması koşulunu karşılamamasıdır. Şikâyet başvurusunda söz konusu kriterin servis hizmetinin niteliği ile doğrudan ilgili olmadığı ve aslen niteliksel değil niceliksel olduğu iddia edilmektedir. Bu kriter yukarıda sözü edilen zeyilnamede, "(.....)" şeklinde yer almıştır.
- (58) Bunun yanı sıra Yetkili Servis Sözleşmesi'ne aşağıdaki hükümler eklenmiştir:

.....(TİCARİ SIR).....

- (59) Yukarıda bahsi geçen yetkili servislik kriterleri ile ilgili olarak değerlendirilmesi gereken iki ayrı iddia bulunmaktadır. Bunlardan ilki, söz konusu iki kriterin yetkili servisler ile KORKMAZ arasında ayrımcılığa yol açacak şekilde uygulandığına ilişkindir. İkinci iddia ise, bu iki kriterin niteliksel olup olmadığı ve bu bağlamda grup muafiyeti kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceğine yöneliktir.

J.2.1. Ayrımcılık İddiasına İlişkin Değerlendirme

- (60) Daha önce de belirtildiği üzere KORKMAZ 02.01.2006 tarihinde RENAULT TRUCKS'a yetkili servis olma talebini iletmış, 21.06.2006 tarihli yazısı ile söz konusu talebini yinelemiştir. RENAULT TRUCKS tarafından KORKMAZ'a 31.01.2007 tarihinde yetkili servis olabilmek için gerekli niteliksel kriterler ile Yetkili Servis Başvuru Formu gönderilmiştir. Buna ek olarak, şikâyet başvurusunda KORKMAZ'ın yetkili servis olabilmek için yeni bir bina satın aldığı, 07.03.2007 tarihinde de Yetkili Servis Başvuru Formu'nu doldurarak RENAULT TRUCKS'a gönderdiği belirtilmiştir. Diğer taraftan bu süreçte RENAULT TRUCKS tarafından yetkili servislere uygulanan, yetkili servislerin tesis yeri ile yönetici ve hissedarlarına ilişkin kriterlerin de içinde bulunduğu bazı niteliksel kriterlerde değişiklik yapılmış, söz konusu değişiklikler 15.06.2007 tarihinde imzalanan zeyilnamelerle yetkili servislik sözleşmelerine eklenmiştir. 09.07.2007 tarihinde ise RENAULT TRUCKS tarafından KORKMAZ'a gönderilen cevapta tesis yeri ile yönetici ve hissedarlara ilişkin iki kriterin sağlanmadığı gerekçesiyle anılan teşebbüsün yetkili servis olamayacağı bildirilmiştir.
- (61) Bunun üzerine KORKMAZ tarafından 30.07.2007 tarihinde gönderilen yazıda, binanın ana yoldan net bir şekilde görüldüğü, bina alınmadan önce RENAULT TRUCKS yetkilisinin binayı incelediği ve sözlü olarak problemlerin aşılabileceğini belirttiği ifade ederek, binanın bilirkişi tarafından incelenmesi talep edilmiştir. Ayrıca yazıda 31.01.2007 tarihinde kendilerine gönderilen yazıda "birinci dereceden" ibaresinin bulunmadığı ve şirket sahibi İsmail KORKMAZ'ın 2003 yılında RENAULT TRUCKS ile ilişkisini sonlandırmış olmasına karşın bu sorunun şirketi oğluna devretmesi suretiyle aşılabileceği, ancak 09.07.2007 tarihli yazıda yer alan "birinci dereceden" ibaresinin özellikle kendilerine engel çıkarmak için konulduğu ifade edilmiştir. Buna ek olarak 2003 yılında RENAULT TRUCKS ile ilişkilerini sonlandırmalarının yine RENAULT TRUCKS'ın zorlamaları ile gerçekleştiği belirtilmiştir.
- (62) Bu yazıya cevap olarak RENAULT TRUCKS, 29.08.2007 tarihli yazıda Eylül ayı içerisinde bağımsız bir denetim kuruluşu tarafından kriter değerlendirmesi yapılacağını bildirmiştir. RENAULT TRUCKS tarafından gönderilen 19.11.2007 tarihli yazıda 27.09.2007 tarihinde bağımsız kuruluşun KORKMAZ'ı ziyaret ettiği, denetim raporunun da RENAULT TRUCKS'ın başvuruyu reddetme gerekçelerini aynen teyit ettiği ve başvurunun kesin olarak reddedildiği ifade edilmiştir. Bunun üzerine KORKMAZ 05.12.2007 tarihli yazı ile RENAULT TRUCKS'tan kriter listesini ve denetim raporunu talep etmiş, RENAULT TRUCKS 11.01.2008 tarihli yazı ile istenenleri karşılamıştır.
- (63) Niteliksel kriterlerin KORKMAZ'a, KORKMAZ ile yetkili servisler arasında ayrımcılığa yol açacak şekilde uygulandığı iddiasına ilişkin olarak yapılan değerlendirme sonucunda, şikâyete konu olan iki niteliksel kriterde yapılmış değişikliğin yetkili servis sözleşmelerine taraflar arasında imzalanan bir zeyilname ile eklendiği anlaşılmıştır. Bu durumda tesis yerine ilişkin hüküm ile yetkili servis yöneticileri ve hissedarları ile bunların birinci derece yakınlarına yönelik getirilen sınırlama tüm yetkili servisler için geçerli olduğundan, kriterlerin ayrımcılık içerecek şekilde uygulanması söz konusu değildir.
- (64) Daha önce de bahsedildiği üzere şikâyet başvurusunda RENAULT TRUCKS'ın KORKMAZ'a yetkili servislik kriterlerini gecikmeli olarak gönderdiği iddia edilmiştir. Şöyle ki, KORKMAZ 02.01.2006 tarihinde RENAULT TRUCKS'a yetkili servis olma talebini iletmış, RENAULT TRUCKS tarafından yetkili servislik kriterleri 31.01.2007 tarihinde

14-37/723-321

iletilmiştir. Yaklaşık 1 yıllık bir gecikme söz konusu olmakla birlikte, 2006 yılı 2005/4 sayılı Tebliğ için geçiş süreci olarak belirlendiğinden, bu gecikme Tebliğ'e aykırılık teşkil etmemektedir. Dosya kapsamında göz önünde bulundurulması gereken husus RENAULT TRUCKS'ın niteliksel kriterleri 15.06.2007 tarihinde değiştirmiş olmasına rağmen bu değişikliği yetkili servislik başvurusunda bulunan ve bu yönde yatırım yapan KORKMAZ'a bildirmemiş olmasıdır. KORKMAZ tesis yeri ile yönetici ve hissedarlara ilişkin kriterlerin değiştiğini değişiklik tarihinden yaklaşık 1 ay sonra, 09.07.2007 tarihinde kendi başvurusunun kabul edilmediğine ilişkin bildirim ile öğrenmiştir. Öte yandan niteliksel kriterlerde yapılmış olan ve servislik sözleşmelerine zeyilnamelerle eklenmiş olan değişiklikler, bir bütün olarak, KORKMAZ'a ancak değişiklikten yaklaşık 6 ay sonra 11.01.2008 tarihinde ve anılan teşebbüsün talebi üzerine gönderilmiştir.

- (65) Kılavuz'un 52. sorusunda "*Sağlayıcı niteliksel atama kriterlerini açıkladığı takdirde, yetkili servis adayları bu kriterleri nasıl yerine getireceklerini bilecek ve bu kriterleri karşıladıklarını gösterebileceklerdir. Söz konusu kriterleri gösteren dokümanlar aday teşebbüsün talebi üzerine hemen verilecek şekilde hazır bulunmalıdır. Bu durum söz konusu dokümanları matbu veya CD'ye kayıtlı halde şirket bünyesinde bulundurmaları şeklinde sağlanabileceği gibi, sağlayıcıların internet sitelerinde kriterlerini yayınlamaları da şeffaflığı sağlamak için tavsiye edilebilecek yöntemlerden biridir.*" denilmektedir. Buna göre sağlayıcıların niteliksel kriterleri yetkili servis adaylarına mümkün olan en kısa zamanda bildirmesi gerekmektedir. Ancak RENAULT TRUCKS yetkili servis adayı olan ve başvuru süreci devam eden KORKMAZ'a niteliksel kriterlerde yapmış olduğu değişiklikleri bildirmemiştir. Dolayısıyla, RENAULT TRUCKS esasen yetkili servis ağını niteliksel seçici dağıtım sistemi çerçevesinde düzenlemiş olmasına rağmen uygulamada gerek kriterleri bildirmekte gecikmesi gerekse de kriter değişikliklerini bildirmemiş olması nedeniyle niteliksel seçici dağıtım sisteminin gereklerini yerine getirmemiştir. RENAULT TRUCKS'ın bahsi geçen uygulamaları teşebbüsün yetkili servis ağını 2005/4 sayılı Tebliğ'in 3(h) maddesinde tanımlanan niteliksel seçici dağıtım sistemi dışına çıkarmakta ve bu durum Tebliğ'in 4. maddesine aykırılık teşkil etmektedir. Bu nedenle anılan teşebbüsün yetkili servisleri ile olan sözleşme ve uygulamaları söz konusu Tebliğ ile sağlanan muafiyetten yararlanamamaktadır.

J.2.2. Yetkili Servislerin Tesis Yeri ile Yönetici ve Hissedarların ve Bunların Birinci Derece Yakınlarına İlişkin Getirilen Kısıtlamaların Niteliksel Kriter Olup Olmadığına İlişkin Değerlendirme

- (66) Yetkili Servis Sözleşmesi'nin 2005/4 sayılı Tebliğ ile uyumlu olup olmadığına ilişkin yapılan inceleme sonucunda, yetkili servislerle yapılan anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanmasını engelleyen herhangi bir hüküm bulunmadığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte, sözleşme ekinde yetkili servis adaylarının yerine getirmesi gereken standartlar yer almaktadır. Dolayısıyla, niteliksel seçici dağıtım sisteminin benimsenmesi nedeniyle, Yetkili Servis Sözleşmesi'nin ekinde yer alan standartların niteliksel türde olması gerekmektedir. Standartların incelenmesi sonucunda iddia konusu olan tesis yerine ve yönetici ile hissedarlara getirilen kısıtlamalar dışındaki 650 standardın niteliksel türde olduğu, başka bir ifadeyle verilen hizmetin niteliğiyle doğrudan ilgili olduğu anlaşılmıştır. Bu noktada şikâyet başvurusunda da iddia edildiği üzere tesis yeri ile yönetici ve hissedarlara getirilen kısıtlamaların mezkur Tebliğ ile uyumlu olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

J.2.2.1. Tesisin Yerine İlişkin Sınırlama

- (67) RENAULT TRUCKS'ın Yetkili Servis Sözleşmesi'nin Yetkili Servis Standartları başlıklı ekinde (.....) denilmektedir. Söz konusu hüküm daha sonra yapılan bir değişiklikle (.....) şeklinde revize edilmiştir.
- (68) 2005/4 sayılı Tebliğ'in Özel Hükümler başlıklı 6. maddesinin ikinci fıkrasında "*Tamir ve bakım hizmetleri veya yedek parçaların satışı bakımından, seçici dağıtımın uygulandığı yerlerde yetkili servislerin tesis yeri ile ilgili doğrudan veya dolaylı yükümlülüklerine muafiyet*

14-37/723-321

uygulanmaz.” denilmektedir. Ayrıca Kılavuz’un “Seçici Dağıtım Sistemlerinde Dağıtıcıların veya Yetkili Servislerin Tesis Yeri” başlıklı 2.4.2. maddesinde “*Tebliğ, yetkili servislerin atölyelerini, ister niceliksel ister niteliksel olsun, seçici dağıtımın uygulandığı pazarlarda, istediği yerde kurması özgürlüğüne yönelik herhangi bir kısıtlamayı kapsamamaktadır.*” ifadesi yer almaktadır. Kılavuz’da ayrıca seçici dağıtım sistemindeki bir yetkili servisin tamirhanesini veya ek servis yerini nerede kuracağını serbestçe belirlemesi konusunda getirilen bir kısıtlamanın Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı, yetkili servislerin, ilk kuruluş yerlerini ve öngörülen koşulları karşılamak kaydıyla bakım-onarım hizmeti sunacakları ek tesis yerlerini belirlemek konusunda serbest olmaları gerektiği ve yetkili servis adayının, yerine getirmesi gereken kriterleri sağlayıcıdan elde ettikten sonra dilediği yerde servisini kurabileceği ve sağlayıcıdan gerekli denetimi yaparak kendisini yetkili servis olarak atamasını isteyebileceği belirtilmektedir.

- (69) Bahsi geçen hükümler incelendiğinde, ilk bakışta RENAULT TRUCKS’ın yetkili servisin hizmet sunacağı işyerinin kurulacağı yere ilişkin getirdiği sınırlamanın 2005/4 sayılı Tebliğ ile uyumsuz olduğu izlenimi edinilmektedir. Ancak burada bir ayrıma dikkat çekmek yerinde olacaktır. Yetkili servisin tesis yerine ilişkin sınırlama iki şekilde ortaya çıkabilmektedir. Bunlardan ilki tesis yerinin kurulacağı coğrafi bölgeye (örneğin bölge, şehir) ilişkin sınırlama, ikincisi ise herhangi bir coğrafi bölge sınırlaması olmaksızın tesisin “konumuna” yönelik sınırlamadır. Coğrafi bölgeye ilişkin olan sınırlama seçici dağıtım sisteminin uygulandığı pazarlarda 2005/4 sayılı Tebliğ’in 6. maddesi kapsamında muafiyet alamamaktadır. Ancak Tebliğ ile getirilen bu hükmün tesisin konumunun özelliklerine yönelik olan ikinci türden sınırlamayı içermediği değerlendirilmektedir. Dosya konusu uygulamada, yetkili servislerin işyerlerine getirilen standart ikinci türden bir sınırlamadır. Bu noktada söz konusu sınırlamanın niteliksel bir kriter olup olmadığının tartışılması gerekmektedir. Sağlayıcı yetkili servislerinin tesis yerinin ağır ticari vasıtaların yoğunlukla kullanıldığı ana yollar üzerinde ve bina ile ana yol arasında binanın görünmesine engel teşkil edecek herhangi bir yapı bulunmayacak konumda olmasını istemektedir. RENAULT TRUCKS ile yapılan görüşmelerde servis istasyonuna ilişkin söz konusu kriterin ana yoldan görünürlüğü sağlamak ve marka imajı yaratmak amacıyla getirildiği, ayrıca işin yürütülebilmesi için gerekli olduğu belirtilmiştir. Başka bir ifadeyle RENAULT TRUCKS yetkilileri bu standardın bakım ve onarım işinin niteliğiyle doğrudan ilgili olan niteliksel bir kriter olduğunu iddia etmektedir.
- (70) Bu noktada, bir sağlayıcının yetkili servis adaylarından talep ettiği niteliksel kriterlerin hangi özelliklere sahip olması gerektiği incelenmelidir. 2005/4 sayılı Tebliğ’in 3(h) maddesinde niteliksel kriterlerin anlaşma konusu mal veya hizmetlerin niteliğinin gerektirdiği ve dağıtıcıların veya yetkili servislerin sayısını doğrudan sınırlamayan ölçütler olarak tanımlandığı görülmektedir. Ayrıca Kılavuz’da, “*Prinsip olarak sağlayıcının getireceği niteliksel kriterlerin bakım-onarım işinin gerekleriyle ilişkili olması gerekmektedir. Gerçek anlamda niteliksel kriterler ancak bu durumda söz konusu olabilecektir. ... Bu bağlamda niteliksel kriterler denilince, bakım-onarım veya araç satış işinin niteliğinin gerektirdiği kriterlerin anlaşılması gerektiği belirtilmelidir.*” denilmektedir.
- (71) Diğer bir deyişle, yetkili servis adaylarına getirilen niteliksel kriterlerin gerçekten işin niteliği ile doğrudan alakalı ve pratikte niceliksel sınırlamaya dönüşmeyecek türden olması gereklidir. Bu çerçevede, öncelikle tesis yerine ilişkin getirilen sınırlama açısından inceleme yapılmış olup, RENAULT TRUCKS tarafından dağıtımı yapılan ağır ticari araçların, binek araçlarla kıyaslandığında, görece küçük ve tali yollarda seyretmesinin mümkün olmadığı, ayrıca genel olarak taşımacılıkta kullanılan bu tür araçların güzergâhlarının belli ana yollardan oluşması hususları göz önünde bulundurulduğunda, servis binasının ana yol üzerinde olması kriterinin niteliksel olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca servis binası ile ana yol arasında binanın görünmesini engelleyecek başka bir binanın bulunmaması şartı ise benzer şekilde ana yoldan geçen ve bakım-onarım hizmeti almak isteyen araç sahibinin servisi kolaylıkla görebilmesi bakımından gereklidir. Bu

14-37/723-321

bağlamda bahse konu kriterin servis hizmeti ile doğrudan ilgili ve gerekli olduğu kabul edilmiştir.

J.2.2.2. Yetkili Servisin Yönetici ve Hissedarları ile Birinci Derece Yakınlarına Getirilen Sınırlama

- (72) Yetkili Servis Sözleşmesi'nin "Yetkili Servis Standartları" başlıklı ekinin "Yönetici Standartları" başlıklı 2.b. maddesinde "(.....)." denilmektedir.
- (73) 15.06.2007 tarihli Yetkili Servis Sözleşmesi Zeyilnamesi'nde ise söz konusu hüküm şu şekilde revize edilmiştir: (.....)
- (74) Buna ek olarak aşağıdaki hükümler eklenmiştir: (.....)
- (75) Bu noktada belirtilmesi gereken ilk husus bir sağlayıcının yetkili servis adayından; Türk Ceza Kanunu kapsamında hüküm giymemiş olması, finansal anlamda zor durumda olmaması, sözleşmede belirtilen hizmetleri gereği gibi yerine getirecek durumda olması gibi şartları talep etmesi halinde, bu tür kriterlerin niteliksel kriter olarak değerlendirilmesinin mümkün olduğudur. Nitekim, bu tür yükümlülükler bakım ve onarım hizmetinin kalitesini ve marka imajını doğrudan etkileyebilecek niteliktedir. RENAULT TRUCKS da yaptığı sözleşmelerde söz konusu unsurlara ilişkin kısıtlamalar getirmektedir. Bu kısıtlamalar sözleşmesi feshedilen, ancak yeniden yetkili servis olmak isteyen teşebbüslere de uygulanmaktadır. Ancak RENAULT TRUCKS'ın sözleşmesinde, feshedilen yetkili servislerin yönetici ve hissedarları ile bunların birinci derecede yakınlarına getirdiği sınırlama çok genel ve hizmet gerekleri ile ilgili olmayan bir düzenlemedir. Buna göre, eğer bir yetkili servisin RENAULT TRUCKS ile yapmış olduğu sözleşme herhangi bir şekilde sona erdirilmiş ise söz konusu servisin yöneticisi, hissedarları veya bunların birinciden yakınlarının 7 yıl boyunca tekrar RENAULT TRUCKS yetkili servisi olmaları mümkün değildir. Bu hükümde sözleşme feshinin gerekçelerine ilişkin yukarıda sıralananlara benzer bir sınırlama getirilmemektedir. Başka bir ifadeyle, 7 yıl önce ilişki herhangi bir şekilde sağlayıcı ya da bayi tarafından sonlandırıldı ise, sonlandırma gerekçesi ne olursa olsun tekrar RENAULT TRUCKS ile çalışılması mümkün olamamaktadır. Bu nedenle, mevcut haliyle bu hükmün niteliksel kriter olarak değerlendirilmesi makul değildir. Hangi tür fesih sebeplerinin yeniden yetkili servis olunmasını engellediğinin ayrıntılı bir şekilde belirtilmesi, bakım ve onarım hizmetlerinin niteliğini ve kalitesini doğrudan etkilemeyecek olan sebeplerin bu kapsama alınmaması uygun olacaktır.
- (76) Ayrıca RENAULT TRUCKS tarafından getirilen söz konusu kriterin yetkili serviste kontrol sahibi olmayan küçük hissedarlar bakımından da geçerli olduğu görülmektedir. Bu bağlamda "birinci derece yakınlar" ibaresinin, ilişkiyi belirli bir süre önce sonlandırmış olmamaya ilişkin hükmün yukarıda belirtilen hüküm giymiş olma ya da finansal zorluk içinde bulunma gibi gerekçelerle sınırlandığı hallerde, tarafların yakınlarına şirketi devretme yoluna başvurmalarını engelleme amacıyla gerekli olduğu düşünülmektedir. Ancak yetkili serviste kontrol sahibi olmayan küçük pay sahipliğinin de bu kapsamda değerlendirilmesi niteliksel kriter olarak kabul edilemez.
- (77) Bu bağlamda, RENAULT TRUCKS esasen yetkili servis sistemini niteliksel seçici dağıtım sistemi çerçevesinde düzenlemiş olmasına rağmen uygulamada niteliksel olarak değerlendirilemeyen kriter getirmesi nedeniyle niteliksel seçici dağıtım sisteminin dışına çıkmıştır. Bu uygulama 2005/4 sayılı Tebliğ'in 3(h) maddesi ve muafiyetin genel koşullarının sıralandığı 4. maddesine aykırılık teşkil ettiğinden anılan teşebbüsün yetkili servisleri ile olan sözleşme ve uygulamalarının söz konusu Tebliğ ile sağlanan muafiyetten yararlanamamaktadır.

J.3. 4054 Sayılı Kanun Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (78) 4054 sayılı Kanun'un, "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve

14-37/723-321

teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.” şeklindeki 4. maddesi pazarlardaki hem yatay hem de dikey sözleşmelere uygulanmakla birlikte, dikey sınırlayıcı anlaşmaların yatay sınırlayıcı anlaşmalara nazaran rekabet üzerindeki olumsuz etkilerinin daha az olduğu genel kabul gören bir husustur. Ayrıca, inceleme konusu sözleşme ve uygulamalar bir kartel anlaşmasına ya da rekabeti olumsuz etkilemeye yönelik bir amacı bulunan ya da anti rekabetçi sonuç doğuran diğer bir tip anlaşmaya ilişkin olmayıp, ağır vasıta sektöründe faaliyet gösteren ana şirket ile servisler arasındaki ilişkileri düzenlemeye yöneliktir.

- (79) Öte yandan, başvuru konusu sözleşmenin 4054 sayılı Kanun çerçevesinde incelenmesi sonucunda, sözleşme maddelerinin ve sözleşme ekinde bulunan sayısı 650’yi aşan standarttan biri hariç tümünün 2005/4 sayılı Tebliğ’e uygun olduğu belirlenmiştir. Dosya mevcudu bilgilerden, bu uygulamaların yaygın olmadığı, şikayetçi ile sınırlı olduğu da görülmektedir. Şöyle ki, 2005/4 sayılı Tebliğ’in yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadarki dönemde KORKMAZ dışında bir bağımsız servis veya yetkili servisten RENAULT TRUCKS tarafından bahse konu Tebliğ’in ihlal edildiğine ilişkin bir başvuru veya şikâyet intikal etmemiştir.
- (80) Ayrıca, 25.02.2009 tarih ve 09-08/155-48 sayılı Kurul kararı uyarınca ilgili tarafa gönderilen, 4054 sayılı Kanun’un 9. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde ihlale nasıl son verileceğine yönelik yazılı görüşte, yetkili Servis Sözleşmesi’ndeki niteliksel olmayan kriterin değiştirilmesi ve özel takımların kullanımının gerek sisteme yeni giren yetkili servisler gerekse de özel servisler bakımından ayrımcılık yaratmayacak şekilde değiştirilmesi hususlarında gerekli düzenlemelerin yapılması istenmiş olup, yer verilen değişiklikler süresi içinde yerine getirilmiştir. Diğer bir deyişle Tebliğ’e aykırı düzenlemelere son verilmiştir. Bu durum Kurulun 18.06.2009 tarih ve 09-29/609-M sayılı Kurul kararı ile tespit edilmiştir.
- (81) Bunların yanı sıra, başvuru konusu uygulamalar açısından bakıldığında, teşebbüsün bir kısım yükümlülüklerini gecikmeli olmakla birlikte, yerine getirdiği aşıkardır. Eğitim hususundaki gecikmeler ilgili Tebliğ’in yürürlüğe girdiği 2007 yılının ilk altı ayında gerçekleşmiş olup, daha sonraki dönemde aksaklık görülmemektedir. Aynı şekilde RENAULT TRUCKS talep edilen donanımı Haziran 2007’de sağlamıştır. Bu gecikmeler hususunda şikayetçiye ayrımcılık yapıldığına ilişkin bir tespit de bulunmamaktadır. Örneğin 2007 yılında bazı yetkili servislerin şikayetçiden sonra eğitim aldığı görülmektedir. Donanım sağlanmasında, 2007 yılı itibarıyla, yeni yetkili servislerle bağımsız servisler arasındaki farklılık kaldırılmış, bu uygulamaya yukarıda sözü edilen Kurumumuz yazılı görüşünü takiben eski yetkili servisler de dahil edilmiştir.
- (82) Esasen, tüm bu gelişmeler, RENAULT TRUCKS’ın 4054 sayılı Kanun’u ihlal etme amacının bulunmadığının önemli göstergeleridir. Öte yandan, pazardaki rekabetin bahse konu sözleşme ve uygulamalardan olumsuz etkilenmediği sonucuna ulaşılmıştır. Şöyle ki, iddia olunan hususlar ülkemizdeki ağır vasıtalar satış pazarında payı değişik segmentlerde (.....) geçmeyen bir teşebbüsün tek bir bağımsız servisle yaşadığı; eğitim ve donanım sağlanmasında ayrımcılık içermediği anlaşılacak gecikme ve yetkili servislik başvurusunun reddine neden olan bir standart ile ilgili olup, pazardaki rekabetin bundan etkilenmesi olası görülmemektedir.
- (83) Pazardaki gelişmeler de rekabetin arttığına işaret etmektedir. Buna göre, dosyada yer aldığı üzere, 2007 yılında sadece 2 adet olan ağırlıklı olarak Renault Trucks markalı araçların tamirini yapan özel servis sayısının, inceleme tarihi itibarıyla 13’e ulaşması ve anılan markaya sahip araçların tamir ve bakım pazarında özel servislerin ilgili ürün pazarı içindeki payının 2007 yılında %(.....) iken 2013’te %(.....)’e yükselmiş olması pazardaki rekabetin arttığını göstermektedir.
- (84) Tüm bu nedenlerle, anılan sözleşme maddelerinin ve/veya uygulamaların rekabeti engelleme amacı taşımadığı ve bu sonuca sebebiyet vermediği, dolayısıyla ilgili pazardaki

14-37/723-321

rekabetin engellenmediği, bir başka deyişle, mezkur Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

J.4. Savunmalara İlişkin Değerlendirme

- (85) RENAULT TRUCKS tarafından yapılan savunmada KORKMAZ'ın teknik bilgi, cihaz, ekipman ve eğitim taleplerinin gecikmeli olarak karşılandığı iddialarına ilişkin olarak birtakım açıklamalarda bulunulmuştur. Bu çerçevede,
- 2006 yılı 2005/4 sayılı Tebliğ için geçiş dönemi olarak belirlendiğinden, 2006 yılı boyunca RENAULT TRUCKS'ın teknik bilgi, cihaz, ekipman ve eğitime erişim sağlama yükümlülüğünün bulunmadığı,
 - 2007 yılında KORKMAZ'ın teknik bilgi, cihaz, ekipman ve eğitime erişimi konusunda altı aylık bir gecikme olduğu kabul edilmekle birlikte, söz konusu gecikmenin kısa süreli olduğu ve KORKMAZ'ın faaliyetlerini aksatmasının söz konusu olamayacağı,
 - bahse konu gecikmenin KORKMAZ'ın 2007 yılının ilk altı ayında yetkili servislik başvurusuna öncelik vermesinden ve teknik bilgi, cihaz ve eğitim ihtiyacının devam ettiğini açıkça göstermemesinden kaynaklandığı,
 - bahsi geçen dönemde KORKMAZ dışında sürekli eğitim, teknik bilgi, cihaz talebi olan başka herhangi bir özel servis olmadığı ve bağımsız servislerden gelen erişim taleplerinin karşılanması konusunda organize olmanın belli bir zaman aldığı, bunun sonucunda ise KORKMAZ'ın taleplerinin çok kısa bir süreliğine bir defaya mahsus olarak geciktirilmiş olduğu,
 - aynı dönemlerde diğer özel servislerden benzer konularda hiçbir erişim talebinin gelmediği ve bu servislerin faaliyetlerine devam edebildikleri, bu sebeple erişimdeki gecikmelerin KORKMAZ'ın faaliyetlerini yürütmesine engel olmayacağı ve yetkili servislerle rekabet edebilirliğine etki etmeyeceği ifade edilmiştir.
- (86) Esasen, hakkında soruşturma yürütülen teşebbüsün 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmediği anlaşıldığından, söz konusu savunmalara cevap verilmesine ihtiyaç duyulmamıştır.

K. SONUÇ

- (87) 21.08.2013 tarihli ve 13-48/673-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre; Renault Trucks Türkiye Ticaret A.Ş.'nin yetkili servis standartları ve özel servislere yönelik ayrımcı uygulamalar yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediğine Kurul Üyesi Dr. Murat ÇETİNKAYA'nın farklı gerekçesi ve OYÇOKLUĞU ile Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere karar verilmiştir.

KARŞI OY

Karşı oy gerekçelerimizi yazmadan önce , kısaca olayın sürecini açıklarsak , Kurumumuza 2008 yılında şikayetçi Korkmaz Motorlu Araçlar Oto Servisçilik ve Yedek Parça San. Tic. Ltd. Şti. tarafından Renault Trucks Türkiye Ticaret A.Ş.' nin Rekabet Kurulunun çıkardığı 2005/4 sayılı Tebliğe aykırı davranışlar içerisinde bulunduğu ve böylece 4054 sayılı yasanın 4.maddesini ihlal ettiğinden bahisle şikayette bulunmuş bunun üzerine açılan önaraştırma sonrasında verilen 30.12.2008 günlü kararımızda , Renault Trucks'ın birtakım uygulamaları ile anılan Tebliğ'in 3 ve 4.maddesine aykırı davranışlar içerisinde bulunduğu , bu nedenlerle grup muafiyetinden yararlanamayacağı ve bu sözleşme ve uygulamalara 4054 sayılı Yasanın 5.maddesine göre bireysel muafiyet verilemeyeceği gerekçesiyle Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde ihlale nasıl son vereceğine ilişkin yazılı görüş gönderilmesi konusunda Başkanlığa yetki verilmesine, sözleşmelerin 45 gün içerisinde düzeltilmesi ve aksi halde soruşturma açılmasına karar verileceği yönünde karar alınmıştır. Geriye dönüş bağlamında karar doğrultusunda sözleşmelerin düzeltildiği anlaşıldığından , Kurulumuzca da 18.06.2009 tarihinde bu hususa ilişkin olarak karar verilmiştir. Ancak , şikayetçi tarafça açılan dava sonucunda Danıştay 13.Dairesi 02.04.2013 tarihli ve 2009/4016 E., 2013/901 K. ile Kurulumuzun kararını soruşturma açılması gerekirken , olayın Kanunun 9/3 maddesi ile kapatılmasının mümkün olmadığı gerekçesiyle iptaline karar vermiştir. İptal kararı gereği açılan soruşturma sonucunda Kurulumuz mezkur kararı ile Renault Trucks Türkiye Ticaret A.Ş.' nin yetkili servis standartları ve özel servislere yönelik ayrımcı uygulamalar yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediği yönünde karar verilmiş olup, bu karara katılmadığımızdan karşı oy kullanılmıştır.

Öncelikle , Renault Trucks'ın 2005/4 sayılı Tebliğ'in 5. Maddesi bağlamında yetkili servislerle olan sözleşmeleri ve uygulamalarıyla ayrımcılık yapıldığı anlaşıldığından , anılan Tebliğin 3. ve 4. maddesi çerçevesinde de muafiyetin genel koşullarının yerine getirilmemesi nedeniyle grup muafiyetinden yararlanamayacağı açıktır. Ayrıca , 4054 sayılı Yasanın 5.maddesinde öngörülen koşulların tamamının olayda sağlanamaması nedeniyle Renault Trucks'ın bireysel muafiyet alması da söz konusu değildir.

Öte yandan soruşturma raporunda da belirtildiği gibi, tarafımızdan incelenen Soruşturma Raporu , Ek Görüş , tüm deliller , yazılı savunmalar ve sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalar karşısında ; Renault Trucks'ın Korkmaz'a cihaz , ekipman , teknik bilgi ve eğitim sağlama konularında kayda değer gecikmeler olduğu gibi niteliksel kriterlerin yine önemli addedilecek gecikmeler sonucu iletilindiği , ayrıca Renault Trucks'ın 2007 yılı başında özel takımlara ilişkin ariyet uygulamasına son vermesi gerekirken , Kurumumuzca gönderilen Görüş Yazısı ile bu uygulamaya son verdiği gibi , Yetkili Servis Sözleşmesi'ne 2007 eklediği , niteliksel olmayan yetkili servislik standartlarını yine Kurumumuzun aynı Görüş Yazısı ile kaldırdığı anlaşılmış olup söz konusu düzenleme ve eylemler bir bütüncül olarak düşünüldüğünde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ve 2005/4 sayılı Tebliğ'in ihlal edildiği açıkça anlaşılmıştır.

14-37/723-321

Açıklanan nedenlerle , Renault Trucks hakkında yapılan soruşturma sonucunda , 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediği yolundaki çoğunluk kararına aksi yönde düşündüğümden katılmıyorum.

Reşit GÜRPINAR
Kurul Üyesi

FARKLI GEREKÇE

(01.10.2014 tarihli ve 14-37/723-321 sayılı Kurul Kararı)

Mezkur dosyada, 25.02.2009 tarihli ve 09-08/155-48 sayılı Kurul kararının Danıştay 13. Dairesinin 02.04.2013 tarihli ve 2009/4016 E., 2013/901 K. sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine, Renault Trucks Türkiye Ticaret A.Ş.'nin "Yetkili Servis standartları"nın 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğine uyumlu olmaması ve yetkili servisler ile özel servisler arasında ayrımcılık yapması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespiti hususu incelenmiştir.

Kurul, Renault Trucks Türkiye Ticaret A.Ş.'nin yetkili servis standartları ve özel servislere yönelik ayrımcı uygulamalar yoluyla 4054 sayılı Kanunun 4. maddesini ihlal etmediğine karar vermiştir. Söz konusu sonuca katılmakla birlikte, Kanunun 4. maddesine göre rekabet ihlali niteliği taşımadığına karar verilen bir anlaşma veya eylemin, ayrıca grup muafiyeti veya bireysel muafiyet değerlendirmesine tabi tutulmasına gerek bulunmamaktadır. Bu nedenle Karara bu yöndeki farklı gerekçemiz ile birlikte iştirak edilmiştir.

Dr. Murat Çetinkaya
Kurul Üyesi